

COCHRANE-REVIEW

Fokussanering før strålebehandling

Cochranes forfattere kunne ikke finde evidens, men dansk forsker fastslår, at odontologisk fokussanering før strålebehandling er den bedste mulighed for at forebygge behov for senere ekstraktioner.

Winnie Brodam

Strålebehandling af kræft i hoved-/halsregionen resulterer ofte i stort behov for efterfølgende tandbehandling og i behandlingsmæssige udfordringer for både patient og tandlæge.

Cochranes nye review har undersøgt, om der kunne være evidens for på forhånd at ekstrahere tænder, der måske senere vil være vanskelige at behandle. Forfatterne fandt imidlertid ikke en eneste egnet randomiseret, kontrolleret undersøgelse, der har sammenlignet effekten af på forhånd at ekstrahere tænder i forhold til at lade tænderne forblive i munden.

Kommentar af professor, ph.d., dr.odont. Søren Hillerup, Tandlægeskolen i København:

– Et Cochrane-review er en systematisk gennemgang over de studier, som undersøger effekten af en given behandling. Cochrane-systemet bygger på randomiserede kliniske forsøg, fordi denne type forsøg bedst sikrer mod systematiske fejl i vurderingen af gavnlige og skadelige virkninger af en behandling.

Der er en del snobberi omkring Cochrane, og Cochrane er ikke egnet til at besvare alle spørgsmål.

Når en del af en population (en stikprøve) randomiseres til forsøgs- og kontrolgruppe, så forudsættes det, at alt vedrørende sygdom, køn, alder osv. kan ligestilles. Det eneste, der varierer, er +/- behandling, in casu fokussanering. Denne forudsætning (alt andet lige) kan være vanskelig/umulig at opnå hos et klientel af kræftpatienter. Andre faktorer påvirker deres

sygelighed og dødelighed i langt højere grad end dental fokussanering, hvorved betydningen af vores saneringsindsats kan være svær at eftervise. Vi ved, at strålebehandling medfører reduceret blodgennemstrømning i kæberne, hos nogle i en sådan grad, at knoglevævet bliver nekrotisk (osteoradionekrose). Tilstanden er desværre varig. En ekstraktion eller et protese-tryksår vil hos sådanne patienter medføre et knoglesår, der ikke kan hele, og en indgangsvej for infektion, som kroppens immunforsvar ikke kan nå.

Rationalet bag odontologisk fokussanering før strålebehandling er derfor bedst muligt at forebygge behovet for senere ekstraktioner (1). Alle ved, at strålebehandlede patienters cariesmodtagelighed er ekstremt høj. Effekten af præ-irradiativ sanering kan således overskygges af senere behandlingsbehov, især komplicerede følgetilstande til caries, som er opstået pga. strålebehandlingen. Men at lade patienterne påbegynde strålebehandling med latente eller aktuelt behandlingskrævende infektionsfoci forekommer at være meget uhensigtsmæssigt.

Reference

1. Hillerup S. Præ-irradiatorisk odontologisk undersøgelse og fokussanering. I: Nationale retningsslinjer for udredning, behandling, rehabilitering og kontrolforløb for patienter med pharynx- og larynx-cancer i Danmark. DAHANCA 2011; 22-3. Tilgængelig fra: URL: http://www.dahanca.dk/get_media_file.php?mediaid=269

ABSTRACT

Background

Radiotherapy as part of head and neck cancer treatment leaves patients requiring much dental rehabilitation in a compromised environment that is difficult for the patient and the dental team to manage.

Objectives

To assess the effects of maintaining the patient's natural dentition during radiotherapy in comparison to extracting teeth before radiotherapy in areas that are difficult to access by the patient and the dentist, should reduction in mouth opening occur after radiotherapy to the jaws.

Search methods

We searched the Cochrane Oral Health Group's Trials Register (to 22 November 2012), the Cochrane Central Register of Controlled Trials (CENTRAL) (The Cochrane Library 2012, Issue 11), MEDLINE via OVID (1946 to 22 November 2012), EMBASE via OVID (1980 to 22 November 2012), CANCELIT via PubMed (1950 to 22 November 2012), CINAHL via EBSCO (1980 to 22 November 2012) and reference lists of articles. We advertised for currently ongoing studies via the Cochrane Oral Health Group website and the Cochrane Oral Health Group Twitter feed.

Selection criteria

Randomised controlled trials comparing extraction of teeth prior to radiotherapy with leaving teeth in situ during radiotherapy to the jaws.

Data collection and analysis

Three review authors independently assessed the results of the searches for inclusion in the review.

Main results

No randomised controlled trials were found.

Authors' conclusions

There are no randomised controlled trials to assess the effect of extracting teeth prior to radiotherapy compared to leaving teeth in the mouth during radiotherapy to the jaws.

Eliyas S, Al-Khayatt A, Porter RWJ, Briggs P. Dental extractions prior to radiotherapy to the jaws for reducing post-radiotherapy dental complications. Cochrane Database of Systematic Reviews 2013, Issue 2. Art. No.: CD008857. DOI: 10.1002/14651858.CD008857.pub2.